

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 00
F: 01 478 90 21
E: gp.mkgp@gov.si
www.mkgp.gov.si

Republika Slovenija
Državni svet
Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in
prehrano

gp@ds-rs.si

Številka: 002-2/2018/8
Datum: 19. 6. 2018

**Zadeva: Gradivo MKGP za sejo Komisije Državnega sveta za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano**

Spoštovani,

v nadaljevanju vam pošiljamo gradivo za 6. sejo Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano k točki dnevnega reda Prihodnost skupne kmetijske politike Evropske unije po letu 2020, katerega smo pripravili na vašo prošnjo.

S spoštovanjem,

mag. Tanja Strniša
državna sekretarka

Prihodnost skupne kmetijske politike Evropske unije po letu 2020

1. Opis zakonodajnih predlogov:

- a) Uredba o strateških načrtih skupne kmetijske politike (SKP)
- b) Uredba o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike (SKP)
- c) Uredba o skupni ureditvi trgov (SUT) s kmetijskimi proizvodi

Sveženj zakonodajnih predlogov za skupno kmetijsko politiko (SKP) po 2020, ki je bil objavljen 1. junija 2018, zavzema tri uredbe: novo uredbo o pravilih za strateške načrte, novo horizontalno uredbo in spremenjeno uredbo o skupni tržni ureditvi. Bistvena sprememba reformnih predlogov je strateško načrtovanje držav članic, ki bodo morale za izvajanje SKP pripraviti strateški načrt, v katerem bodo zajeti ukrepi prvega (neposredna plačila in sektorski programi) ter drugega stebra (program razvoja podeželja).

a) Uredba o strateških načrtih SKP

Uredba o pravilih za SKP strateške načrte, ki jih pripravijo DČ in se financirajo iz skladov EKJS (Evropski kmetijski jamstveni sklad) in EKSRP (Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja), bo nadomestila uredbi za neposredna plačila, program razvoja podeželja in vključila sektorske programe iz uredbe o enotni skupni ureditvi trgov (npr. podporni program v vinskem sektorju, pomoč v sektorju čebelarstva). To enotno programiranje za oba stebra je pomembna novost. Splošne in specifične cilje SKP, ki jih določa uredba, morajo DČ zasledovati v svojih strateških načrtih preko intervencij oz. ukrepov na področju neposrednih plačil in sektorskih programov ter politike razvoja podeželja. Uredba določa nekatere skupne in tudi bolj specifične elemente intervencij, kar pomeni, da DČ pri oblikovanju pogojev upravičenosti za ukrepe ne bodo imele povsem prostih rok. Prav tako so v uredbi opredeljene specifične zahteve in pogojevanja za potrditev strateških načrtov s strani Evropske komisije. Postopek potrditve strateškega načrta naj bi zagotovil, da je načrt DČ za SKP skladen s splošnimi cilji EU, da ohranja skupno naravo kmetijske politike EU ter ne izkrivlja enotnega trga ali pretirano obremenjuje upravičencev ali pristojnih organov. Pomembna novost novega izvedbenega modela je tudi to, da bo na podlagi letnega poročila o kazalnikih na ravni outputa in rezultatov, ki ga bo DČ morala pripraviti, Evropska komisija pozorno spremljala uspešnost izvajanja ukrepov SKP v posamezni DČ in njen napredek pri doseganju ciljnih vrednosti, ki si jih je DČ zastavila v strateškem načrtu.

Uredba določa široko zastavljene kategorije tipov intervencij, ki DČ omogočajo več prožnosti pri oblikovanju ukrepov. Ukrepi se bodo še vedno financirali preko obeh kmetijskih skladov, omogočena pa je določena prožnost pri prenosu sredstev med skladoma. DČ bodo morale za spremljanje izvajanja strateških načrtov ustanoviti odbor za spremljanje in pa mrežo za izvajanje SKP načrtov, kar v okviru politike razvoja podeželja ni več novost, saj so te strukture obstajale že v preteklem in sedanjem programskem obdobju, je pa to novost za izvajanje ukrepov sklada EKJS (Evropski kmetijski jamstveni sklad).

Na področju **neposrednih plačil** se s tokratno reformo nadaljuje usmeritev v bolj ciljno usmerjene podpore. Do neposrednih plačil bodo upravičeni le pravi kmetje, podobno kot danes aktivni kmetje, podrobnejše kriterije bodo opredelile DČ, vendar ob obveznem upoštevanju pravil Svetovne trgovinske organizacije, torej na način, da ne postavijo pod vprašaj proizvodno nevezanost neposrednih plačil, z izjemo proizvodno vezanih podpor. Za boljšo razdelitev sredstev bo v okviru t.i. »cappinga« največji znesek neposrednih plačil, ki jih bo prejelo posamezno kmetijsko gospodarstvo, 60.000 EUR (medtem ko je sedaj 150.000 EUR in to le

znesek osnovnega plačila, ne pa tudi drugih neposrednih plačil, prav tako je danes obvezno znižanje nad pragom vsaj 5% in ne 100%; se pa pred izvedbo cappinga kot »olajšavo«, ki se odšteje od skupnega zneska neposrednih plačil, lahko še vedno upoštevajo stroški dela neplačane delovne sile oziroma se lahko uporabi pavšal za stroške dela in obdavčitve dela). Prav tako bo prerazporeditveno plačilo (kot dodatek na plačilno pravico) po novem obvezno za DČ. Nasprotno pa se bo lahko tudi v prihodnje DČ sama odločila za pavšalno plačilo za male kmete, po vzoru obstoječe sheme za male kmete. Nadalje je še bolj poudarjen prispevek neposrednih plačil k varovanju okolja in prilagajanju na podnebne razmere. Čeprav je plačilo za zeleno komponento ukinjeno, so obvezne prakse zelene komponente v nadgrajeni obliki postale del »pogojenosti« (nove navzkrižna skladnost), prav tako pa se uvaja »shema za podnebje in okolje«, tako imenovana »eko-shema«, ki zajema kmetijske prakse z ugodnim vplivom na podnebje in okolje, oblikovane s strani DČ in zahtevnejše od obveznih zahtev iz pogojenosti. Gre za obvezno shemo za DČ, medtem ko je za (prave) kmete prostovoljna. Vrednost plačila iz te »eko-sheme« bo lahko DČ določila kot proizvodno nevezan dodatek na hektar ali, in to je novo v primerjavi s plačilom za zeleno komponento, kot plačilo, ki pokrije dodatne stroške in izgubljen dohodek zaradi praks.

Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost je novo ime za sedanje osnovno plačilo (na hektar kmetijskih površin). DČ, ki imajo trenutno plačilne pravice, imajo na voljo ukinitve plačilnih pravic in prehod na enotno plačilo (na državo ali po regijah) ali ohranitev plačilnih pravic in nadaljevanje z modelom delne konvergence, pod pogojem, da leta 2026 nobena plačilna pravica nima vrednosti pod 75 % povprečnega zneska za osnovno dohodkovno podporo na hektar. Tudi DČ, ki ohranijo plačilne pravice, lahko za ta namen uvedejo regije (območja) glede na agronomske in socio-ekonomske kriterije ter posledično razlikujejo vrednost plačilnih pravic po regijah.

Plačilo za mlade kmete v 1. stebru ni več obvezno, je pa DČ dolžna nameniti mladim kmetom določen znesek, v primeru Slovenije je to 2.581.053 EUR letno, in sicer ali skozi plačilo za mlade v 1. stebru in/ali skozi podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov v 2. stebru. Ta minimalni obseg predstavlja 2% letne nacionalne ovojnice za neposredna plačila, že v sedanjem programskem obdobju pa Slovenija v okviru obvezne sheme za mlade kmete v 1. stebru izplača 2% neposrednih plačil.

Plačilo za območja z naravnimi omejitvami v 1. stebru, ki je sedaj prostovoljno za DČ, se ukinja. (Trenutno je za nagib nad 35% plačilo v višini 50 EUR/ha, za nagib nad 50% pa plačilo v višini 100 EUR/ha).

Pri proizvodno vezanih plačilih ni več referenčnih količin. Težave, ki jih ima sektor, lahko DČ rešuje »by improving the competitiveness, and/or the sustainability, and/or the quality of the sectors or types of farming. Trenutno je predvideno, da bo DČ, ki že v tem programskem obdobju izvaja določen odstotek proizvodno vezanih plačil, zanje tudi v bodoče namenila do 10% nacionalne ovojnice + dodatna 2% za beljakovinske rastline.

Na področju **navzkrižne skladnosti** predlog vključuje razširitev obveznih zahtev za »pogojenost« (nova navzkrižna skladnost). Pri tem se na novo uvaja obveznost gnojilnih načrtov, razširitve okoljsko občutljivega trajnega travinja na območje celotne NATURE, prepoved gole zemlje skozi zimo in pa ohranjanje razmerja trajnega travinja na nivoju kmetijskega gospodarstva (trenutno se spremlja na nivoju države). Trenutno se ne ve, kako zahtevne bodo nove obvezne zahteve, prav tako ni mogoče oceniti ali bodo imele DČ dovolj prožnosti prilagoditve razširjenih zahtev dejanskim razmeram v državah članicah (upoštevanje klimatskih, pedoloških značilnosti posamezne DČ). Potrebno se je zavzemati za večjo fleksibilnost ter upoštevanje specifik posameznih DČ. Novost je tudi, da je opis »pogojenost« del strateškega načrta in s tem tudi predmet odobritve in ne več kot doslej naknadne notifikacije.

Na področju razvoja podeželja ni večjih novosti. Ena izmed novosti je ta, da se ukinjajo ukrepi, kot so bili do sedaj in se uvajajo tipi intervencij (npr. investicije, podpore za mlade kmete, sodelovanje...), v okviru katerih se bo DČ lahko odločila za posamezne intervencije (npr. investicije na kmetijsko gospodarstvo, investicije v gozdarstvo...).

Še večji poudarek, kot do sedaj, se daje okoljskim vsebinam in podporam mladih kmetov. Zelo velik poudarek je tudi na izobraževanju, usposabljanju in sodelovanju. Še vedno kot metoda dodeljevanja sredstev ostajajo pristop LEADER in finančni instrumenti.

V okviru spremljanja in vrednotenja se spreminja obdobje priprave letnih poročil o izvajanju sklada EKSRP, uvaja se spremljanje letnih kazalnikov učinka in finančnih kazalnikov

Sredstva sklada EKSRP se, glede na trenutno programsko obdobje, znižujejo za cca. 15% (v trenutnem predlogu uredbe je za RS namenjenih 715,7 mio EUR), vendar se znižuje tudi stopnja prispevka EKSRP - od 43 do 70%. Zniževanje stopnje prispevka EKSRP pa pomeni, da bodo skupna sredstva, namenjena za razvoj podeželja (končni obseg sredstev bo odvisen od vrste intervencij, za katere se bo odločila DČ in regije, kjer jih bo izvajala), ostala v podobnem obsegu, kot v trenutnem programskem obdobju.

EK za izvajanje skupnega strateškega načrta predvideva sprejem dodatnih izvedbenih in delegiranih uredb, ki bodo podrobneje določale posamezne naloge, vsebino in postopke, zato bo potrebno počakati na te dokumente, preden bo jasno, kakšna bo stopnja subsidiarnosti (v kakšni stopnji bodo DČ lahko same odločale o vsebini intervencij, ki jih bodo izvajale).

Glede na predlog uredbe, področje razvoja podeželja ni več vpeto v Partnerski sporazum, še vedno pa se predvidevajo sinergije z ostalimi EU skladi. Upravljavska struktura za področje razvoja podeželja ostaja v večji meri enaka, kot je v trenutnem programskem obdobju, tako, da na tem področju za sklad EKSRP ni večjih novosti, je pa predlagana struktura upravljanja novost za sklad EKJS.

b) Uredba o financiranju, upravljanju in spremljanju SKP

Horizontalna uredba SKP, ki bo nadomestila zdajšnjo, s ključnimi spremembami zasleduje dejstvo, da reformni predlogi določajo več subsidiarnosti, kar v določenih vsebinah pomeni bistveno prerazporeditev obveznosti od EK na DČ. Horizontalna uredba se v tem smislu prilagaja novemu izvedbenemu modelu, ob tem pa ohranja upravljavske strukture in mehanizme (akreditirane plačilne agencije, certifikacijske organe, akreditacijske kriterije, IAKS.). Integriran administrativni in kontrolni sistem (IAKS) je poenoten za oba stebra za ukrepe na površino in na žival, deluje na osnovi elektronskih zbirk podatkov in zagotavlja izmenjavo geografskih informacijskih sistemov ter omogoča izmenjavo in integracijo podatkov med zbirkami podatkov in geografskimi informacijskimi sistemi. Nov obvezen IAKS element je sistem za spremljanje površin (»monitoring«), ki vključuje uporabo novih tehnologij, letno oceno kakovosti »monitoringa« na osnovi EU pravil. V primeru, da ocena kakovosti pokaže pomanjkljivosti, mora DČ sprejeti ustrezne popravilne ukrepe. Države članice same zagotovijo nivo potrebnih pregledov, ki zagotavlja učinkovito upravljanje s tveganji, prav tako države članice same vzpostavijo sistem kontrol in kazni za ukrepe in v zvezi s pogojenostjo (navzkrižna skladnost).

Predlog uredbe ohranja robusten sistem za zaščito finančnih interesov Unije, to je upoštevanje dobrega finančnega poslovanja, odkrivanje in preprečevanje goljufij, izterjave v primeru nepravilno plačanih sredstev in sistem administrativnih sankcij. Poleg OLAF (Evropski urad za boj proti goljufijam) bo v bodoče imel dostop do dokumentov zaradi preiskav tudi EPPO (Evropski javni tožilec).

c) Uredba o skupni ureditvi trgov (SUT) s kmetijskimi proizvodi

Načelo subsidiarnosti in tržna usmerjenost sta ključna elementa prihodnje skupne evropske politike na področju preskrbe s hrano in kmetijstva. V povezavi z dogovorom EU z WTO (Svetovna trgovinska organizacija) bodo formalno ukinjene izvozne spodbude. V gospodarsko zelo dinamičnem vinskem sektorju ter v povezavi z novimi gospodarskimi, okoljskimi in podnebnimi izzivi se bo z novo uredbo nadaljevala reforma na področju vina (začeta že v letih 2008 in 2013). Poleg tega se uredba o enotni skupni ureditvi trgov vsebinsko spreminja v toliko, da bodo sedanji sektorski programi (sadje in zelenjava, vino, čebelarstvo in drugi sektorski programi) premaknjeni v strateško načrtovanje. Ostala arhitektura enotne ureditve trgov ostaja enaka. Nova uredba uvaja poenostavljena pravila za sistem geografskih označb (trenutno so razdeljena preko več uredb), da bodo geografske označbe postale bolj privlačne in razumljivejše za potrošnike. Nov sistem bo lažje promovirati, upravni stroški upravljanja sistema pa bodo manjši. Predlagana je okrepitev zaščite geografskih označb pred poneverbami pri izdelkih, ki se prodajajo po spletu ter pri blagu v tranzitu. V skladu s prilagajanjem kmetijstva na aktualne podnebne spremembe bo možna pridelava vina tudi iz odpornejših sort trte *Vitis labrusca* in njenih križancev, vina z označbo porekla pa se bodo lahko pridelovala tudi iz križancev s sedaj najpogosteje sajeno trto *Vitis vinifera*. Kot odgovor na zahteve trga in potrošnikov po dealkoholiziranih vinskih izdelkih v EU se uvajajo nove kategorije proizvodov vinske trte ter enološki postopki njihove proizvodnje (dealcoholizacija). Oblikovala se bo nova ovojnica (višina EU pomoči) za celotno šolsko shemo (sedaj 250 mio EUR, predlog 220 mio EUR - prilagojen Brexitu).

2. Finančni okvir- PREDLOG RAZDELITVE SREDSTEV EU

Evropska komisija je 2. maja 2018 sprejela predlog večletnega finančnega okvira za obdobje 2021-2027 v višini 1.135 milijard EUR (stalne cene 2018), oziroma 1.279 milijard v tekočih cenah. Komisija je kljub izpadu prihodkov zaradi brexita predlagala večji obseg večletnega finančnega okvira kot v sedanji perspektivi. Opazno se povečujejo sredstva za migracije, varovanje zunanje meje in varnost. Na področju varovanja zunanjih meja naj bi prišlo do pomembne krepitve kapacitet evropske mejne in obalne straže. Na področju obrambe se sredstva namenjajo raziskavam in spodbujanju evropske obrambne industrije. Povečujejo se tudi sredstva za programe na področju raziskav, digitalizacije in mobilnosti mladih (Erasmus).

Do največjega padca sredstev je prišlo na področju skupne kmetijske politike. Evropska komisija je za SKP predlagala sredstva v skupni višini 365 milijard EUR (324,3 milijard EUR v cenah 2018), od tega 286,2 milijard za neposredna plačila in tržno cenovne ukrepe (254,2 milijard EUR v cenah 2018) ter 78,6 milijard za razvoj podeželja (70 milijard EUR v cenah 2018). Na ravni EU v primerjavi s sedanjim obdobjem to pomeni znižanje obsega sredstev za SKP za 5%. V zakonodajnih predlogih reforme Skupne kmetijske politike so že vključene tudi nacionalne ovojnice sredstev SKP, torej razdelitev sredstev EU po posameznih državah članicah. Evropska komisija za Slovenijo za prihodnje sedemletno proračunsko obdobje predlaga sredstva v višini 903 milijone EUR (oz. 803 milijonov EUR v cenah 2018) za neposredna plačila, 38,5 milijonov EUR za programe v čebelarstvu ter vinogradništvu (34,2 milijona EUR v cenah 2018) ter 716 milijonov EUR za politiko razvoja podeželja (636,1 milijonov EUR v cenah 2018). Skupno sredstva znesejo 1.657 milijarde EUR za sedemletno obdobje (1.473,1 milijarde EUR v cenah 2018).

Po predlogu Komisije bi se sredstva SKP namenjena Sloveniji glede na sedanje obdobje znižala za 3,9% za neposredna plačila in ukrepe za vinogradništvo ter skoraj 15% za področje razvoja podeželja (izraženo v tekočih cenah). Znižanje sredstev, zlasti za področje razvoja

podeželja, je za Slovenijo previsoko in ne odraža ambicij reforme SKP, saj ne zagotavlja doseganja ciljev na področju kmetijstva. Glede na pomen čebelarstva v Sloveniji je pozitivno povečanje nacionalne ovojnice za financiranje čebelarskega programa s sedanjih 383 tisoč EUR letno na okoli 650 tisoč EUR, za kar si je Slovenija posebej prizadevala.

3. Izhodišča za udeležbo delegacije Republike Slovenije na Svetu Evropske unije za kmetijstvo in ribištvo 18. junija 2018 v Luxembourggu (sprejeto na seji Vlade RS 14. junija 2018)

Sveženj o reformi SKP za obdobje po letu 2020

- a) Uredba o strateških načrtih SKP
 - b) Uredba o financiranju, upravljanju in spremljanju SKP
 - c) Uredba o skupni ureditvi trgov (SUT) s kmetijskimi proizvodi
- predstavitev s strani Komisije

Stališče:

Republika Slovenija se na zasedanju Sveta za kmetijstvo in ribištvo 18. 6. 2018 seznanila s predstavitev Komisije glede svežnja o reformi SKP za obdobje po letu 2020.

Republika Slovenija ocenjuje, da predlogi uredb predstavljajo dobro izhodišče za nadaljnja pogajanja, za pripravo končnih stališč pa bo potrebna podrobna analiza predlogov.

Predlagan obseg proračunskih sredstev za izvajanje SKP ne odraža ambicioznih ciljev reforme. Zlasti znižanje sredstev za razvoj podeželja ocenjujemo kritično, ker ta politika predstavlja razvojno komponento SKP, ključno prispeva k naslavljanju okoljskih in podnebnih problemov ter prispeva k razvoju/ohranjanju vitalnega podeželja. Republika Slovenija tudi ne more podpreti zvišanja stopenj nacionalnega sofinanciranja ter predlaganih rešitev za poenotenje višine neposrednih plačil na hektar med državami članicami (t.i. zunanja konvergenca).

Predlagani splošni in specifični cilji vključujejo večino za Slovenijo pomembnih področij, zlasti dohodkovne stabilnosti kmetov ter njihovega položaja v verigi, generacijsko prenovu, trajnostno rabo naravnih virov, podnebne spremembe ter razvoj podeželja. Poleg tega si bo Republika Slovenija prizadevala za bolj jasno opredelitev cilja ohranjanja kmetovanja na celotnem področju EU.

Republika Slovenija pozdravlja večjo prožnost in več subsidiarnosti pri oblikovanju ukrepov SKP posebnostim kmetijstva v Sloveniji. Pri tem si bo Republika Slovenija prizadevala za sprejem takega izvedbenega modela, ki bo omogočil enostavno programiranje strateških načrtov in bo doprinesel dejanske poenostavitve pri izvajanju tako za kmete, kot za administracijo. Temu bo treba prilagoditi tudi zakonodajne rešitve glede programiranja, časovnice sprejema aktov, postopkov potrditve s strani Komisije, poročanja ter po potrebi predvideti tudi ustrezna prehodna obdobja.

Vezano na same ukrepe pozdravljamo, da so osnovne definicije opredeljene na ravni EU, da pa bodo imele DČ možnost še podrobneje opredeliti nekatere ključne definicije.

Pri neposrednih plačilih je pomembno, da je pri osnovni dohodkovni podpori za trajnost vključena možnost razlikovanja višine plačil glede na agronomске in socio-ekonomske kriterije ter predvidena možnost ukinitve plačilnih pravic. Obenem so vključena tudi pravila za postopnost v primeru držav, ki bodo obdržale plačilne pravice in ki še niso prešle na enotno višino plačil na hektar. V luči večje prožnosti si bo Republika Slovenija prizadevala za prostovoljnost ukrepov za dopolnilno dohodkovno podporo, zlasti glede prerazporeditvenega plačila ter sheme za podnebje in okolje. Tudi pri oblikovanju proizvodno vezanih podpor je za Slovenijo ključno, da je zagotovljena zadostna prožnost pri izvedbi ter, da se ohrani sedanje višine ovojnic.

Razširitve obveznih zahtev za »pogojenost« proučujemo, ker trenutno ni mogoče oceniti ali bodo imele DČ možnost prilagoditi razširjene zahteve dejanskim razmeram in potrebam v državah članicah ter ali bo mogoče pri tem upoštevati obstoječe izjeme in prage za manjše kmetije. Poleg tega ni jasno, v kakšni meri bodo višje zahteve v okviru pogojenosti vplivale na izvajanje kmetijsko okoljskih in podnebnih ukrepov v okviru politike razvoja podeželja. Republika Slovenija namreč meni, da je mogoče dosežati boljše rezultate na področju okolja, varovanja narave in podnebnih sprememb s prostovoljnimi ukrepi.

Vezano na intervencije za razvoj podeželja pozdravljamo nov koncept široke opredelitve ukrepov. Bolj podrobne opredelitve pa bodo potrebne v okviru predvidenih pooblastil za sprejemanje delegiranih aktov. V okviru plačil za obveznosti okoljskega in podnebnega upravljanja je pomembno, da so podprte tudi finančno ovrednotene okoljske koristi. Republika Slovenija sicer podpira osredotočenost na okolje in podnebne spremembe, skrbi pa nas prevelika omejenost v smislu določenih odstotkov, ki jih je potrebno nameniti posameznem področju. Zlasti vprašanje, kateri ukrepi bodo šteti med 30% za okolje in podnebje, je za Slovenijo pomembno. Menimo, da imajo tudi plačila za območja z naravnimi in drugimi omejitvami pomembne učinke na okolje ter podnebje in se zato morajo tudi v bodoče upoštevati.

Maksimalni znesek za tehnično pomoč ostaja enak (maksimalno 4 % EKSRP) kljub temu, da se vsebine podpore širijo tudi na sklad EKJS. Predvsem za manjše administracije ta omejitev predstavlja problem.

Pri horizontalni uredbi Republika Slovenija pozitivno ocenjuje predlog nove krizne rezerve, ki se bo prenašala iz leta v leto. Prav tako menimo, da je poenotenje sistema IAKS za ukrepe I. in II. stebra smiselno in da bo uvedba nadgrajenega sistema monitoringa prispevala k učinkovitejši izvedbi ukrepov kmetijske politike. Ob tem bo treba upoštevati, da vzpostavitev tako kompleksnega sistema pomeni veliko finančno breme. Slednje je treba upoštevati pri časovnici za uveljavitev reforme in za nadgradnjo starih IAKS elementov in izgradnjo novih. Ob tem je treba upoštevati specifičnost držav kot je Republika Slovenija, kjer so kmetijska zemljišča razdrobljena, parcele večinoma majhne in relief razgiban.

Enako velja za področje upravljanja, kontrol kmetijskih skladov. Tovrstni stroški so za države, ki upravljajo manjše proračunske odhodke, preveliki in nesorazmerni. Republika Slovenija si bo prizadevala, da bodo nova pravila enostavnejša in v skladu z načelom proporcionalnosti.

Obrazložitev:

Sveženj zakonodajnih predlogov za SKP po 2020, ki je bil objavljen 1. junija 2018, zavzema 3 uredbe – novo uredbo o pravilih za strateške načrte, spremenjeno uredbo o skupni tržni ureditvi in novo horizontalno uredbo. Bistvena sprememba reformnih predlogov je strateško načrtovanje

držav članic, ki bodo za izvajanje SKP pripravile strateški načrt, v katerem bodo zajeti ukrepi prvega (neposredna plačila in sektorski programi) ter drugega stebra (program razvoja podeželja).

Uredba o pravilih za SKP strateške načrte, ki jih pripravijo DČ in se financirajo iz skladov EKJS in EKSRP, in ki bo nadomestila uredbi za neposredna plačila, program razvoja podeželja in vključila sektorske programe iz uredbe o enotni skupni ureditvi trgov, tako predvideva splošne in specifične cilje, ki jih morajo DČ zasledovati preko intervencij v svojih strateških načrtih. V teh bodo za doseganje skupnih ciljev povezani ukrepi shem neposrednih plačil in sektorskih programov ter ukrepi politike razvoja podeželja, kar je glavna sprememba v SKP po 2020. Določeni so nekateri skupni in tudi bolj specifični elementi intervencij ter specifične zahteve in pogojevanja za potrditev strateških načrtov. Uredba določa široko zastavljene kategorije tipov intervencij, ki DČ omogočajo več prožnosti pri dizajniranju ukrepov. Ukrepi se bodo še vedno financirali preko obeh kmetijskih skladov, omogočena pa je določena prožnost pri prenosu sredstev med skladoma. DČ bodo morale za spremljanje izvajanja strateških načrtov ustanoviti odbor za spremljanje in pa mrežo za izvajanje SKP načrtov. Pomembna novost je tudi vključitev sektorskih programov v strateške načrte. Ti so trenutno del enotne skupne ureditve trgov in bodo v prihodnje za sadje in zelenjavo ter čebelarstvo obvezni del načrta.

SKP horizontalna uredba, ki bo nadomestila trenutno, v ključnih spremembah zasleduje dejstvo, da reformni predlogi določajo več subsidiarnosti, kar v nekaterih vsebinah pomeni bistveno prerazporeditev obveznosti od EK na DČ. Horizontalna uredba je tako prilagojena novemu izvedbenemu modelu, a ohranja trenutne upravljavske strukture in mehanizme (plačilne agencije, IAKS..). Sistem IAKS je poenoten za ukrepe obeh stebrov. Določa splošne principe glede kontrol in sankcij ter letne preglede uspešnosti, uvaja pa tudi koncept enotne revizije z namenom, da se te zmanjšujejo.

Uredba o enotni skupni ureditvi trgov pa se vsebinsko spreminja v toliko, da so sedaj sektorski programi (sadge in zelenjava, vino, čebelarstvo, hmelj, oljčno olje in drugi sektorski programi) premaknjeni v strateško načrtovanje. Ostala arhitektura enotne ureditve trgov ostaja enaka. Uvaja pa poenostavljena pravila za sistem geografskih označb (ki so trenutno razdeljena preko več uredb), da bi ta postala bolj privlačna za proizvajalce.